

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

18.10.2019

Алексеевск ш. т. б.

№ 475

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы территориясендә файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмаларын төзегендә, гомумтаралган файдалы казылмалар чыгаргандың жир асты байлыкларыннан файдалануға һәм аларны саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, тикшерүләр үткәруненә административ регламентын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә

карап бирәм:

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаның территориисендә файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмаларын төзегендә, гомумтаралган файдалы казылмалар чыгаргандың жир асты байлыкларыннан файдалануға һәм аларны саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, тикшерүләр үткәруненә административ регламентын расларга (кушымта).

2. Өлеге карапны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Алексеевск муниципаль районаның рәсми сайтында Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион челтәрендә урнаштырырга.

3. Өлеге карапның үтәлешен тикшереп торуны Алексеевск муниципаль районаның Милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе М.Р. Гайсинга йөкләргә.

Башкарма комитет житәкчесе

Н.К. Кадайиров

Алексеевск муниципаль
районыны Башкарма
комитетының 2019 елның
18 октябрендәге 475 нче
номерлы карарына күшүмтә

**Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы территориясендә
файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмаларын
төзегендә, гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганды жир асты
байлыктарыннан файдаланууга һәм аларны саклауга муниципаль контрольне
гамәлгә ашырганда, тикшерүләр үткәрүнен администрив регламенты**

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда тикшерүләр үткәрүнен Администрив регламенты Россия Федерациясе Жир кодексы, Татарстан Республикасы Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Дәүләт контролен (кузәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294 номерлы Федераль законы ««Башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә ведомствога караган дәүләт органнарыннан яисә жирле үзидарә органнарына буйсынучы оешмалардан (алар карамагында бу документлар һәм (яки) мәгълүмат булган) тикшерүләр оештырганда һәм үткәргендә муниципаль контроль органнары тарафыннан, шул исәптән электрон формада, документлар һәм (яисә) мәгълүмат жибәрү һәм алу турында» 18.04.2016 ел, № 323 Россия Федерациясе Хөкүмәте карары белән»; «Дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнары, муниципаль контроль (кузәтчелек) органнары, шул документлар һәм (яки) мәгълүмат карамагында булган башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргендә соратып алына һәм ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алына торган документлар һәм (яки) мәгълүмат исемлеген раслау турында» 19.04.2016 ел, № 724 Россия Федерациясе Хөкүмәте боерыгы»; Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль берәмлекенең Уставы һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә төзелде.

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Гомумтаралган файдалы казылмалар чыгарганды, шулай ук файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмаларын төзегендә, оештыру - хокукый рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар, шулай ук физик затлар тарафыннан Татарстан Республикасының "Алексеевск муниципаль районы" муниципаль берәмлеке территориясендә тикшерүләр үткәрүнен әлеге Администрив регламенты (алга таба - административ регламент).

1.2. Муниципаль берэмлек чикләрендәге барлык жир асты байлыклары, шул исәптән Татарстан Республикасы милкендәге һәм федераль милектәге жирләр, ведомство, милек формаларына бәйсез рәвештә, муниципаль контроль объекты булып тора.

1.3. Муниципаль контроль Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, «Дәүләт контролен (кузәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль законы һәм Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының, муниципаль хокукый актлары, һәм административ регламентта каралган тәртиптә тормышка ашырыла.

1.4. Татарстан Республикасы «Алексеевск муниципаль районы» муниципаль берэмлеге территорииясендә Муниципаль контрольне « Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаның Мәлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы»МКО гамәлгә ашыра.

1.5. Гомумтаралган файдалы казымалар чыгарганда, шулай ук файдалы казымалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмаларын төзегендә жир асты байлыкларыннан файдалануга һәм саклауга муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм жәмәгать берләшмәләре, шулай ук гражданнар белән хезмәттәшлек итә.

2. Муниципаль контрольнең максатлары һәм бурычлары

2.1. Муниципаль контрольнең максатлары булып жир законнарын бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау, шулай ук Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаны территорииясендә жир асты байлыкларыннан рациональ һәм нәтижәле файдалануны контролъдә тоту һәм килешү йөкләмәләрен үтәү тора.

2.2. Муниципаль контрольнең төп бурычлары-жир законнарын , юридик, вазыйфаи һәм физик затлар тарафыннан билгеләнгән таләпләрне (нормаларны, кагыйдәләрне, нормативларны) үтәү.

2.3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаның Мәлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре Палатасы муниципаль казна оешмасы тубәндәгеләрне контролъдә тота:

- 1) жир асты байлыкларыннан файдалану таләпләрен үтәү;
- 2) жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәвенә алу һәм аренда шартнамәләрен үз вакытында төзу;
- 3) юридик һәм физик затлар тарафыннан шартнамәләрдә билгеләнгән жир асты байлыкларын үзләштерү срокларын үтәү;
- 4) жир асты байлыкларын максатчан билгеләү һәм рөхсәт ителгән файдалану төре буенча куллану;;
- 5) жир асты байлыкларыннан файдалану хокукин яңадан алу тәртибен үтәү;
- 6) билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән, жиргә хокукны раслаучы документлардан башка, жир куллануны булдырмау тәртибен тормышка ашыру;
- 7) жирләрне үз вакытында кайтару;
- 8) жирләрнең торышы турында дөрес белешмәләр бирү;

9) файдалы казылма ятмаларын (гомумтаралган файдалы казылмаларны да кертеп) эшкәртү, төзелеш, урман әзерләү, эзләнү һәм башка эшләр тәмамланганин соң жирләрне максатчан билгеләнеше буенча файдалану өчен яраклы хәлгә китерү бурычларын үз вакытында үтәү яки аларны рекультивацияләү. Шул исәптән хужалык эчендәге һәм үз ихтыяжлары өчен башкарыла торган эшләр дә;

10) аренда түләвен вакытында һәм дөрес түләү;

11) законнар нигезендә жир кишәрлекләрендә билгеләнгән межалау, геодезия һәм башка максус билгеләрнен булыу һәм сакланышы;;

12) жир мәнәсәбәтләре өлкәсендә закон бозуларны бетерү һәм жир законнарын үтәү турында таләпләрнен үтәлеше;

13) жирләрдән файдалану мәсьәләләре буенча йөкләнгән башкабурычлар .

2.4. Муниципаль жир контроле түбәндәге эзлеклелектә башкарыла:

1) тикшерүләрне планлаштыру;

2) тикшерү үткәргә әзерлек;

3) тикшерү үткәру һәм аның нәтиҗәләрен рәсмиләштерү;

4) тикшерү уздырганда ачыкланган бозу фактларына карата чарапар куру;

5) жир законнарын бозуларны бетерүне контролльдә тоту.

3. Планлы тикшерүләрне оештыру һәм үткәру тәртибе

3.1. Планлы тикшерүне үткәру предметы-юридик зат, шәхси эшмәкәр һәм физик зат тарафыннан жир законнары нормаларын һәм муниципаль хокукий актларда билгеләнгән таләпләрне үтәү.

3.2. Планлы тикшерүләр өч елга бер тапкырдан да ешрак үткәрелми.

3.3. Планлы тикшерүләр Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан расланган еллык планнар нигезендә үткәрелә.

3.4. Планлы тикшерүләр үткәрунен еллык планнарында түбәндәге белешмәләр күрсәтелә::

1) юридик затларның (аларның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) исемнәре, эшчәнлекләре планлы рәвештә тикшерелергә тиеш булган шәхси эшкуарларның фамилияләре, исемнәре, атасының исеме һәм үз эшчәнлекләрен алыш бару урыны юридик затларның (аларның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) исемнәре, эшчәнлекләре планлы рәвештә тикшерелергә тиешле юридик затларның яисә шәхси эшкуарларның яшәү урыны һәм үз эшчәнлекләрен фактта гамәлгә ашыру урыны;;

2) һәр планлы тикшерүне үткәрунен максаты һәм нигезе;

3) һәр планлы тикшерүне үткәру датасы һәм вакыты;

4) планлы тикшерүне гамәлгә ашыручы муниципаль контроль органы исеме.

3.5. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан расланган планлы тикшерүләр үткәру планы кызыксынган затлар игътибарына аны муниципаль берәмлекнен рәсми сайтында урнаштыру юлы белән житкерелә.

3.6. «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре Палатасы» муниципаль казна учреждениесе, билгеләнгән тәртиптә, «Дәүләт контролен (кузәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә

ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федеरаль закон нигезләмәләрен исәпкә алыш, шәһәр прокуратурасына планлы тикшерүләр үткәрунен еллык планы проектын 1 сентябрьгә кадәр жибәрә. Планлы тикшерүләрне еллык планына кертү өчен нигезләр 2008 елның 26 декабрендәге «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында» гы 294-ФЗ номерлы Федеरаль закон белән билгеләнгән.

3.7. Планлы тикшерү үткәру турында юридик затка, индивидуаль эшкуарга муниципаль контрольне гамәлгә ашыруучы органга, аны үткәрүгә кадәр өч эш көненнән дә соңга калмычча, планлы тикшерү үткәру турында муниципаль контроль органы житәкчесе урынбасарының, муниципаль контроль органының заказлы почта аша тапшыру турында хәбәрнамә һәм (яки) көчәйтләгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган һәм юридик затның, индивидуаль эшкуарның электрон почта адресы буенча яисә башка мөмкин булган ысул белән жибәреп хәбәр ителә.

3.8. Кече эшкуарлыкның бер субъектына карата планлы күчмә тикшерүне уздыруның гомуми срокы кече предприятие өчен илле сәгатьтән һәм микропредприятие өчен елына унбиш сәгатьтән артмаска тиеш.

3.9. Күчмә планлы тикшерүне үткәргән вазифаи затларның дәлилләнгән тәкъдимнәре нигезендә катлаулы һәм (яки) озак вакытлы тикшеренүләр, махсус экспертизалар һәм тикшеренүләр үткәру зарурлыгына бәйле аерым очракларда күчмә планлы тикшерүне үткәру вакыты «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Мәлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы» МКО рәисе тарафыннан озайтылырга мөмкин, ләкин егерме эш көненнән дә артык түгел, кече предприятиеләргә, микропредприятиеләргә карата унбиш сәгатьтән дә артык вакыт аралыгына озайтылырга мөмкин.

4. Планнан тыш тикшерүләрне оештыру һәм үткәру тәртибе

4.1. Планнан тыш тикшерү үткәру өчен нигез булып :

1) муниципаль хокукий актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрне һәм (яисә) таләпләрне бозуларны бетерү турында элек бирелгән күрсәтмәне юридик зат, шәхси эшмәкәрнен үтәү срокы чыгу;

1.1) юридик затны, шәхси эшмәкәрне тиешле планнан тыш тикшерү үткәру хокукий статус, махсус рөхсәт (лицензия), рөхсәт бирү (килештерү) кагыйдәләре белән каралган очракта муниципаль контроль органына юридик заттан яисә шәхси эшмәкәрдән хокукий статус бирү, эшчәнлекнең аерым төрләрен гамәлгә ашыру хокукуна махсус рөхсәт (лицензия) яисә башка хокукий әһәмияткә ия эшләрне гамәлгә ашыруга рөхсәт (килештерү) бирү турында гариза керү»;

2) муниципаль контроль органының вазыйфаи затын юридик затлар, шәхси эшкуарлар белән үзара бәйләнешсез бәйләнешне тикшереп тору чараларының нәтижәләрен анализлау, муниципаль контроль органнарына гражданнардан, шул исәптән индивидуаль эшкуарлардан, юридик затлардан, дәүләт хакимиите органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, массакуләм мәгълумат чараларыннан түбәндәге фактлар турында кергән мөрәжәгатьләрне һәм

гаризаларны карау яисә алдан тикшерү нәтижәләре буенча мотивлаштырылган түбәндәге хәбәрләр:

а) Россия Федерациясе халыкларының тормышына, сәламәтлегенә, хайваннарга, үсемлекләргә, әйләнә-тирә мохиткә, мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә), музей предметларына һәм музей коллекцияләренә, Россия Федерациясе Музей фонды составына аеруча кыйммәтле, шул исәптән Россия Федерациясе Архив фонды документларына, Милли китапханә фонды составына керүче, аеруча тарихи, фәнни, мәдәни әһәмияткә ия, документларга, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләргә куркыныч янау.;

б) Россия Федерациясе халыкларының тормышына, сәламәтлегенә, хайваннарга, үсемлекләргә, әйләнә-тирә мохиткә, мәдәни мирас объектларына (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренә), музей предметларына һәм музей коллекцияләренә, Россия Федерациясе Музей фонды составына аерucha кыйммәтле, шул исәптән Россия Федерациясе Архив фонды документларына, Милли китапханә фонды составына керүче, аерucha тарихи, фәнни, мәдәни әһәмияткә ия, документларга, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килүгә зыян китерү.;

в) кулланучылар хокукларын бозу (мөрәҗәгать итүче юридик затка, шәхси эшмәкәргә үзенең бозылган хокукларын яклауны (торгызуны) сорап мөрәҗәгать иткән һәм мондый мөрәҗәгать каралмаган яисә мөрәҗәгать итүченең таләпләре канәгатъләндерелмәгән очракта хокуклары бозылган гражданнар, кулланучылар хокукларын яклау өлкәсендә федераль дәүләт күзәтчелеген гамәлгә ашыручи органга мөрәҗәгать иткән очракта);

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куйган, мәжбүри таләпләрне бозу турында житәрлек мәгълүматларны бозуга юл куйган зат турында дөрес мәгълүмат булмаганда, муниципаль контроль органы тарафыннан алынган мәгълүматка алдан тикшерү үткәрелергә мөмкин. Килеп ирешкән мәгълүматны алдан тикшерү барышында гариза һәм мөрәҗәгать юллаган, мәгълүмат биргән затлардан өстәмә мәгълүмат һәм материаллар (шул исәптән телдән) соратып алу буенча чаралар күрелә, муниципаль контроль органы карамагында булган юридик зат, шәхси эшмәкәр документларын карап тикшерү үткәрелә, кирәк булганда юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән үзара бәйләнешсез һәм курсәтелгән затларга мәгълүмат тапшыру һәм муниципаль контроль органнары таләпләрен үтәү буенча бурычлар йөкләмичә тикшерү буенча чаралар үткәрелә. Алдан тикшерү кысаларында юридик зат, шәхси эшмәкәрдән килеп ирешкән мәгълүматка карата аңлатмалар соратып алынырга мөмкин, әмма мондый аңлатмалар һәм башка документлар тапшыру мәжбүри түгел;

4.2. Муниципаль жир контроле органына мөрәҗәгать иткән затны билгеләргә мөмкинлек бирми торган мөрәҗәгатьләр һәм гаризалар планнан тыш тикшерү үткәру өчен нигез булып тора алмый.

4.3. Юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны планнан тыш тикшерү, мондый юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча прокуратура органы белән килештерелгәннән соң, әлеге административ регламентның 3.6 пунктында курсәтелгән нигез буенча үткәрелергә мөмкин.

4.4. «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районның Мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы» МКО рәисе күрсәтмәсенә кул куйган көнне, аны үткәруне килештерү максатларында, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына планнан тыш урынга чыгып тикшерү үткәру турында боерыкны имзалаған көнне, муниципаль жир контроле органы заказлы почта аша хат белән, электрон санлы имза белән, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча прокуратура органына планнан тыш урынга чыгып тикшерү үткәруне килештерү турында гариза тапшыра яисә аны бу гаризага Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаны муниципаль берәмлекенең милек һәм жир мәнәсәбәтләре Палатасы муниципаль казна учреждениесе Рәисенең планнан тыш күчмә тикшерү үткәру турындагы күрсәтмәсенең күчермәсе һәм аны үткәргә нигез булып торган белешмәләрдән торган документлар теркәлә.

4.5. Планнан тыш урынга чыгып тикшерү үткәру турында юридик затка, хосусый эшмәкәргә муниципаль контроль органына, аны үткәру башланырга кимендә егерме дүрт сәгать алдан теләсә нинди мөмкин ысул белән хәбәр ителә.

5. Тикшерүне оештыру тәртибе

5.1. Тикшерү «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районның Мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре Палатасы» муниципаль учреждениесе Рәисе күрсәтмәсе нигезендә үткәрелә. Тикшерү бары тик күрсәтмәдә күрсәтелгән вазыйфай зат яки вазыйфай затлар тарафыннан гына үткәрелеген мөмкин.

5.2. Боерык «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаны Мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре Палатасы» муниципаль казна учреждениесенең, тикшерү үткәрүче житәкчесенә, бүтән вазыйфай затка яки юридик затның вәкаләтле вәкиленә, шәхси эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, физик затка, бер үк вакытта хезмәт таныклыклары күрсәтеп, имза астында тапшырыла. Тикшерелеген тиешле затлар таләбе буенча тикшерүне башкаручы вазыйфай затлар үз вәкаләтләрен раслаучы мәгълүмат тапшырырга тиеш.

5.3. Планлы һәм планнан тыш тикшерүләр «Дәүләт контролен (кузәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын яклау турында "Федераль законның 11, 12 статьясында каралган тәртиптә документар тикшерү һәм (яки) күчмә тикшерү формасында үткәрелә.

5.4. Һәр тикшерунең үткәру вакыты егерме эш көненнән дә артмаска тиеш.

6. Тикшерү нәтиҗәләрен рәсмиләштерү тәртибе

6.1. Тикшерү нәтиҗәләре буенча «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаны муниципаль берәмлекенең мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы» МКУ вазыйфай заты тарафыннан ике нөхчәдә акт төzelә (тикшерү актының типлаштырылган формасы Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә).

6.2. Тикшерү актына жир кишәрлекен тикшерү акты, үткәрелгән экспертизалар бәяләмәсе, муниципаль хокукый актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрне яисә таләпләрне бозган өчен җаваплылык йөкләнә торган юридик зат

хезмәткәрләренең, индивидуаль эшкуарларның һәм физик затларның аңлатмалары, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр һәм тикшерү нәтижәләренә бәйле башка документлар яки аларның күчермәләре теркәлә.

6.3. Тикшерү акты ике нөсхәдә аны тәмамлаганнан соң турыдан-туры рәсмиләштерелә, аларның берсе күшымталарның күчермәләре белән житәкчегә, башка вазыйфаи затка яки юридик затның вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, физик затка танышу яки тикшерү акты белән танышудан баш тарту турында имза белән тапшырыла. «Житәкче, башка вазифаи зат яисә юридик затның вәкаләтле вәкиле, шәхси эшмәкәр, аның вәкаләтле вәкиле булмаган очракта, шулай ук тикшерелүче зат тикшерү акты белән танышу турында расписка бирүдән яисә танышу турында баш тарткан очракта, акт заказлы почта аша тапшыру турында хәбәрнамә белән жибәрелә, ул муниципаль контроль органы эшендә сакланучы тикшерү акты нөсхәсенә теркәлә.

6.4. Тикшерү актын төзү өчен үткәрелгән тикшеренүләр, сынаулар, махсус тикшеренүләр, экспертизалар нәтижәләре буенча бәяләмә алырга кирәк булса, тикшерү акты контроль буенча чаралар тәмамланганнан соң өч эш көненнән дә артмаган вакытта төзелә һәм юридик затның житәкчесенә, башка вазыйфаи затына яки вәкаләтле вәкиленә, шәхси эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә расписка астында тапшырыла яисә почта аша заказлы юллау белән жибәрелә, ул муниципаль контроль органы эшендә сакланучы тикшерү акты нөсхәсенә теркәлә.

6.5. Планнан тыш урынга чыгып тикшерү үткәрү өчен аны прокуратура органы белән килештерү таләп ителсә, тикшерү акты күчермәсе тикшерү үткәрүне килештерү турында тикшерү акты төзелгән көннән биш эш көне дәвамында, прокуратура органына жибәрелә.

7. Муниципаль контроль органы вазыйфаи затлары тарафыннан тикшергәндә ачыкланган закон бозу фактларына карата күрелә торган чаралар

7.1. Тикшерү уздырганда юридик зат, шәхси эшмәкәр яки физик зат тарафыннан муниципаль хокукий актларда билгеләнгән мәжбүри таләп яки таләпләрне, үз вәкаләтләре кысаларында тикшерү үткәргән вазыйфаи затлар тубәндәгеләрне үтәргә тиеш:

- 1) ачыкланган закон бозуларга юл куйган затларны җаваплылыкка тарту буенча административ чаралар күрү өчен дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең Алексеевск бүллегенә тикшерү материалларын жибәрергә;;
- 2) ачыкланган бозуларны бетерүне тикшереп тору буенча чаралар күрергә;
- 3) жир законнарын бозуларны бетерү турында курсәтмәдә билгеләнгән сротка бозуларны бетерүне тикшереп торырга.

8. Муниципаль контроль чаралары үткәргәндә жир кишәрлекләре милекчеләренең, жирдән файдаланучыларның, жир биләүчеләренең һәм жир кишәрлекләре арендалаучыларның хокуклары, бурычлары һәм җаваплылығы

8.1. Жир кишәрлекләре милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир

хужалары һәм жир кишәрлекләрен арендалаучылар яисә аларның законлы вәкилләре муниципаль жир контроле буенча чаралар үткәргәндә түбәндәгеләргә хокуклы:

- 1) тикшеру үткәрелгәндә шунда булырга, тикшеру предметына кагылышлы мәсьәләләргәңлатмаларбирергә;
- 2) тикшеру предметына караган һәм аны бирү әлеге административ регламентта һәм башка норматив хокукый актларда каралган мәгълүматны алырга;
- 3) тикшеру нәтижәләре белән танышырга һәм тикшеру актына тикшеру нәтижәләре белән танышуы турында, алар белән, шулай ук муниципаль жир контроле органы вазыйфай затларының кайбер гамәлләре белән килешүе яисә килешмәве хакында мәгълүмат ёстәргә;

4) муниципаль жир контроле органы вазыйфай затларының тикшеру барышында гражданның хокукларын бозуга китергән гамәлләренә (гамәл кылмавына) Россия Федерациясе законнары нигезендә административ һәм (яисә) суд тәртибендә шикаять белдерергә.

8.2. Жир кишәрлекләре милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир хужалары һәм жир кишәрлекләрен арендалаучыларның бурычлары:

- 1) муниципаль жир контроле буенча чаралар үткәргәндә үз вәкаләтле вәкилләренең булуын яисә катнашуын тәэмин итәргә;
- 2) жир кишәрлекләренә хокуклар турында документлар, жирләрне куллану һәм саклау мәсьәләләрен жайга салучы проект-техник һәм башка материаллар тапшырырга;
- 3) күрсәтелгән чараларны үтәгәндә муниципаль жир контроле буенча чараларны оештыруда һәм үткәрудә ярдәм итәргә.

8.3. Юридик затлар, аларның житәкчеләре, башка вазыйфай затлар яки вәкаләтле юридик затларның вәкилләре, хосусый эшмәкәрләр, аларның вәкаләтле вәкилләре, тикшерүләрне үткәрудән баш тартучы һәм (яисә) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрне яисә таләпләрне бозуларны бетерү турында муниципаль контроль органнары күрсәтмәләрен билгеләнгән сротка үтәмәүче тикшерүләр үткәргә нигезсез комачаулаучы физик затлар Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка тартыла.

9. Муниципальконтроль үткәрүче вазыйфай затларның хокуклары һәм бурычлары

9.1. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру буенча йөкләнгән бурычларны үтәү өчен үз компетенциясе кысаларында Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вазыйфай затның хокуклары:

Россия Федерациясе законнары һәм әлеге административ регламентта билгеләнгән тәртиптә контроль объектларына хезмәт таныклыгын күрсәтеп керергә һәм тикшерергә;

тикшеру нәтижәләре буенча жир законнары үтәлешен тикшеру актларын төзергә;

муниципаль жир контролен гамәлгә ашыруга комачаулаучы гамәлләрне булдырмауда, шулай ук жирләрне куллануда гаепле гражданин шәхесләрен билгеләүдә ярдәм сорап Эчке эшләр органнарына мөрәҗәгать итәргә;

бердем дәүләт реестрыннан физик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм юридик затлар турында мәгълүматны һәм мәлкәтнең торышы, андан файдалану һәм аны саклау турындагы материалларны, шул исәптән муниципаль берәмлек территориясендә контрольне гамәлгә ашыру өчен кирәkle булган мәлкәткә хокукларны таныклаучы документларны мәстәкыйль рәвештә соратып алырга;

ачыланган бозуларны бетерү һәм гаепле затларны жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрү турындагы мәсьәләләрне хәл итү өчен прокуратура һәм эчке эшләр органнарына мөрәжәттәштәрләрне хәл итәрәгә;

контроль функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең дәүләт органнарына гаепле затларны административ жаваплылыкка тарту турындагы мәсьәләне карау өчен гамәлдәге законнарны бозу турындагы материалларны жибәрергә;

Федераль салым хезмәте инспекциясенә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру өчен кирәkle булган сораулар жибәрергә һәм теләсә нинди мәгълүматларны алырга;

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, Башкарма комитет структурасына керүче органнардан, барлық милек рәвешләрендә оешмалардан үз функцияләрен гамәлгә ашыру өчен кирәkle белешмәләрне һәм башка документларны соратып алырга;

жир участокларының торышы, алардан файдалану турындагы мәгълүматларны һәм материалларны, шул исәптән жир хокукин танылаучы документларны, муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру өчен кирәkle документларны түләүсез алырга.

9.2. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыручы вазыйфаи зат тикшерү үткәргәндә бурычлары:

1) муниципаль хокукий актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрне һәм таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм булдырмау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулысынча үтәргә;

2) Россия Федерациясе законнарын, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль хокукий актларны, физик затларның, юридик затларның һәм шәхси эшкуарларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатыннан үтәргә;;

3) Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә аны билгеләп кую нигезендә үткәру турында күрсәтмәсе нигезендә тикшерү үткәрергә;;

4) Хезмәт вазыйфаларын башкарганда гына тикшерү үткәрергә, күчмә тикшерүне бары тик хезмәт таныклыкларын күрсәтеп, «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль берәмлекенең мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы» МКО рәисе күрсәтмәсенең күчермәләрен һәм әлеге административ регламентта каралган очракларда, тикшерү үткәруне килештерү турындагы документның күчермәләрен күрсәтергә;

5) юридик затның житәкчесенә, башка вазыйфаи затына яисә вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә тикшерү уздырганда катнашырга һәм тикшерү предметына караган мәсьәләләр буенча анлатмалар бирергә. мөмкинлек бири;

6) тикшерү уздырганда катнашучы житәкчегә, бүтән вазыйфаи затка яисә

юридик затның вәкаләтле вәкиленә, индивидуаль эшкуарга, аның вәкаләтле вәкиленә, тиқшерү предметына караган мәгълүматны һәм документларны тапшырырга;

7) житәкчене, башка вазыйфаи затны яисә юридик затның вәкаләтле вәкилен, индивидуаль эшкуарны, аның вәкаләтле вәкилен тиқшерү нәтижәләре белән таныштырырга.

9.3. Тиқшерү уздырганда муниципаль контроль органының вазыйфаи затлары туңбәндәгеләрне башкарырга хокуксыз:

1) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрнең һәм таләпләрнең үтәлешен, әгәр мондый таләпләр муниципаль контроль органы вәкаләтләренә керми икән, әлеге вазыйфаи затлар исеменнән гамәлдә булган мәжбүри таләпләрнең һәм таләпләрнең үтәлешен тиқшерергә;

1.1) СССР һәм РСФСР башкарма хакимије органнарының норматив-хокукый актлары белән билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен, шулай ук куллану мәжбүрилеге Россия Федерациясе законнары белән каралмаган норматив документлар таләпләрен үтәүне тиқшерергә;

1.2) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә басылып чыкмаган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрнең һәм таләпләрнең үтәлешен тиқшерергә;

2) «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль законның 10 статьясындагы 2 өлешенең 2 пунктындагы "б" пунктчасында каралган нигез буенча мондый тиқшерүне уздыру очрагыннан тыш, аның житәкчесе, башка вазыйфаи зат яисә юридик затның вәкаләтле вәкиле, индивидуаль эшкуар, аның вәкаләтле вәкиле булмаган очракта, планлы яисә плannan тыш күчмә тиқшерүне гамәлгә ашыру, шулай ук жир кишәрлекләре милекчеләренә, жирдән файдаланучыларга, жир биләүчеләренә һәм жир кишәрлекләрен арендалаучыларга тиешле мәгълүмат бирү очракларында жир законнары таләпләренең үтәлешен тиқшеру;

3) тиқшерү объектлары булып саналмаса яки тиқшерү предметына кертелмәсә, документларны, мәгълүматны, продукция үрнәкләрен, әйләнә-тире мохит объектларын һәм житештерү тирәлеге объектларын тиқшерүне таләп итәргә, шулай ук мондый документларның оригиналларын алтырга;

4) тиқшеренүләр, сынаулар, курсәтләгән үрнәкләрне сайлап алу турында беркетмәләрне рәсмиләштермичә һәм милли стандартлар, аларның үрнәкләрен, сынауларын, үлчәүләрен, техник регламентларда билгеләнгән нормадан артып киткән күләмдә пробаларны, әйләнә-тире мохит объектларын һәм житештерү тирәлеге объектларын тиқшерү, тиқшерү үрнәкләрен, тиқшерүләрне, сынауларны сайлап алу кагыйдәләре һәм алар үз көченә кергән көнгә кадәр гамәлдә булган башка норматив техник документлар һәм тиқшеренүләр, , сынаулар, үлчәүләр, техник регламентлар белән;

5) тиқшерү үткәру нәтиҗәсендә алынган һәм, Россия Федерациясе законнарында каралган очраклардан тыш, дәүләт, коммерция, закон белән саклана торган башка серне тәшкىл иткән мәгълүматны таратырга.;

6) тиқшерүне үткәрунен билгеләнгән срокларыннан арттырып жибәру;

7) юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә алар хисабына аларны тиқшереп

тору чаралары турында күрсәтмәләр яки тәкъдимнәр бирүне гамәлгә ашырыру;

8) юридик заттан, индивидуаль эшкуардан, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яисә дәүләт органнары яисә жирле үзидарә органнары карамагында булган, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән исемлеккә кертелгән рәхсәт документларын һәм (яисә) мәгълүматны да кертеп, документлар һәм (яисә) мәгълүмат бирүне таләп итәргә.;

9) юридик заттан, шәхси эшмәкәрдән тикшерү үткәрелә башлау датасына кадәр документлар, мәгълүмат бирүне таләп итәргә. Күрсәтмә яки тикшерү үткәрү турында боерык кабул ителгәннән соң муниципаль контроль органы ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында кирәkle документлар һәм (яки) мәгълүмат соратып алырга хокуклы.

10. Тикшерү уздырганда вазыйфаи затларның жаваплылығы

10.1. «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы» МКУ вазыйфаи затлары, тиешле функцияләрне, хезмәт вазыйфаларын тиешенчә үтәмәгән очракта, тикшерүне үткәргәндә хокукка каршы гамәлләр (гамәлләр кылмау) кылганда, Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылыкка тартылалар.

10.2. Россия Федерациясе законнарын бозуда гаепле вазыйфаи затларга карата кабул ителгән чаралар турында мондый чаралар кабул ителгән көннән соң ун көн эчендә «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль берәмлегенең мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре Палатасы» муниципаль казна учреждениесе язма рәвештә юридик затка, индивидуаль эшкуарга, физик затка, хокукларына һәм (яки) законлы мәнфәгатыләренә бозылган юридик затка хәбәр итәргә тиеш.

11. Вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирү

11.1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль берәмлегенең мәлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы яисә аның вазыйфаи затлары гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү турында гариза Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә каралырга тиеш.

12. Муниципаль хезмәт күрсәтә торган органнарның каарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка кадәр (судтан тыш) шикаять белдерү тәртибе, жир контроле

12.1. Мөрәжәгать итүчеләр вазыйфаи затларның судка кадәр (судтан тыш) тәртиптә каарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирергә хокуклы.

12.2. Судка кадәр (судтан тыш) шикаять бирү процедурасын башлау өчен мөрәжәгать итүченең вазыйфаи затларның каарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирү турында кергән мөрәжәгате нигез булып тора.

12.3. Шикаять бирү тәртибенә таләпләр:

шикаять язма рәвештә кәгазьдә, электрон формада район башкарма комитетына яки шәхси кабул иту барышында телдән бирелә;

Башкарма комитет тарафыннан кабул ителгән каарларга карата шикаять район Башкарма комитеты житәкчесенә тапшырыла;

палата рәисенең каарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять район Башкарма комитеты житәкчесе, район Башкарма комитеты житәкчесе урынбасарына тапшырыла;

мөлкәт һәм жир мәнәсәбәтләре палатасы МКО вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять палата рәисенә тапшырыла;

шикаять почта аша, күп функцияле үзәк аша, Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион чөлтәреннән, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районаның рәсми сайтыннан, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) бердәм порталыннан яисә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) региональ порталыннан файдаланып жибәрелә ала, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхси кабул итуе вакытында кабул ителергә мөмкин.

12.4. Шикаятьтә түбәндәгеләр булырга тиеш:

муниципаль жир контролен гамәлгә ашыручи орган исеме;

вазыйфандың исеме, фамилиясе, исеме, атасының исеме, каарлары, гамәлләре (гамәл кылмавы) шикаять белдерелә;

шикаять бируче мөрәжәгать итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме (исеме), аның яшәү урыны (урнашу урыны), почта адресы һәм (яки) жавап жибәрелегә тиешле электрон почта адресы;

шикаять бирелә торган каарлар, гамәлләр (гамәл кылмау) турында белешмәләр);

гариза бирученең каар, гамәл (гамәл кылмау) белән килешмәгән дәлилләре);

гариза бирученең яисә аның вәкиленең имzasы (мөһер-булган очракта) һәм датасы.

Мөрәжәгать итүче тарафыннан шикаятьтә бәян ителгән дәлилләрне раслаучы документлар яки аларның күчермәләре тапшырылырга мөмкин. .

12.5. Мөрәжәгать итүче шикаятьне нигезләү һәм карау өчен кирәклө мәгълүмат һәм документлар алырга хокуклы.

12.6. Гариза бирученең шикаяте керү көнендә теркәлә һәм мэриядә теркәлгәннән соң 15 көн дәвамында карала.

12.7. . Телдән әйтегән мөрәжәгатьнең эчтәлеге гражданины шәхси кабул иту карточкасына кертелә. Телдән шикаятьтә бәян ителгән фактлар һәм хәлләр күзгә күренеп торса һәм ёстәмә тикшерүне таләп итмәсә, шикаятькә жавап, мөрәжәгать итүче ризалыгы белән, гариза бирученең шәхси кабул итуе барышында телдән бирелегә мөмкин. Калган очракларда шикаятьтә куелган сорауларның асылы буенча язмача жавап бирелә.

12.8. Шикаятьне карау нәтиҗәләре буенча мөрәжәгать итүче таләпләрен канәгатьләндерү йә таләпләрне канәгатьләндерүдән баш тарту турында Каар кабул ителә, бу хакта каар кабул ителгән көннән соң килгән көннән дә соңга калмыйча, мөрәжәгать итүчегә язма рәвештә шикаятьне карау нәтиҗәләре турында мотивацияле жавап жибәрелә (мөрәжәгать итүче шикаятьтә шәхсән үзе, почта яисә электрон почта аша күрсәтелгән ысул белән).

12.9. Әгәр шикаять тексты язма рәвештә укулуга бирелмәсә, шикаятькә

жавап бирелми һәм ул карау өчен дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка аларның компетенциясе нигезендә жибәрелә алмый икән, бу хакта шикаятыне теркәгән көннән биш көн эчендә шикаять жибәргән мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә, әгәр аның фамилиясе (исеме) һәм почта адресы яисә электрон почта адресы укуга бирелә.

Әгәр язма шикаятында әдәпсез яисә мыскыллы сүзләр, муниципаль контроль органының вәкаләтле затының, шулай ук аның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм милкенә янаулар бар икән (жирле үзидарә органы яисә вәкаләтле зат мөрәжәгатьне анда куелган сорауларның асылы буенча жавапсызы калдырырга һәм мөрәжәгать жибәргән гражданинга хокуктан законсыз файдалану ярамавы турында хәбәр итәргә хокуклы);

Әгәр шикаять текстында суд карапына шикаять бирү турындагы мәсьәлә куела икән, шикаять мөрәжәгать итүчегә, аны теркәгән көннән алыш җиде көн эчендә, әлеге суд карапына шикаять бирү тәртибен аңлатып, кире кайтарыла.

Әгәр шикаять текстында мөрәжәгать итүчегә элек жибәрелгән шикаятыләргә бәйле рәвештә язма рәвештә күп тапкырлар жаваплар бирелгән мәсьәлә булса, һәм шул ук вакытта шикаятында яңа дәлилләр яисә шартлар китерелмәсә, мэриянең шикаять жибәрелгән вазыйфаи заты, күрсәтелгән Шикаять һәм элек жибәрелгән шикаятыләрнең бер үк вазыйфаи затка жибәрелүе шартында чираттагы шикаятынен нигезсезлек һәм мөрәжәгать итүче белән язышуны туктату турында Карап кабул итәргә хокуклы. Бу карап турында шикаять жибәргән мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

Язмача шикаятында шикаять жибәргән мөрәжәгать итүченең фамилиясе (исеме), почта адресы (урнашу урыны) күрсәтелмәсә, жавап жибәрелергә тиешле электрон почта адресы күрсәтелмәсә, шикаятында яисә гадел хокукка каршы эшчәнлек турында, шулай ук аны әзерләүче, башкаручы яки кылган зат турында мәгълумат булса, шикаять аның компетенциясе нигезендә дәүләт органына жибәрелергә тиеш